

SÄTEILYLÄHTEIDEN KAUPPA

1	YLEISTÄ	3
2	MÄÄRITELMIÄ	3
3	KAUPAN YLEISET EHDOT	3
4	MYYJÄN JA LUOVUTTAJAN VELVOLLISUUDET	4
4.1	Selonottovelvollisuus	4
4.2	Tiedonantovelvollisuus	4
4.3	Kirjanpitovelvollisuus	5
5	RADIOAKTIIVISTEN AINEIDEN VARASTOINTI JA JÄTTEISTÄ HUOLEHTIMINEN	5
6	RADIOAKTIIVISTEN AINEIDEN SIIRTO, MAAHANTUONTI JA MAASTAVIENTI	5
6.1	Ennakkoselvitys vastaanottajasta Euroopan unionin jäsenvaltiossa	5
6.2	Siirtoilmoitus Euroopan unionin jäsenvaltiolle	6
6.3	Maahantuonti Euroopan unionin ulkopuolelta ja maastavienti Euroopan unionin ulkopuolelle	6
6.4	Korkea-aktiivisten umpilähteiden siirto, maahantuonti ja maastavienti	6
7	RADIOAKTIIVISTEN AINEIDEN KULJETUS	6
7.1	Lainsäädäntö ja määräykset	6
7.2	Kuljetuksen lähettäjän ja suorittajan velvoitteita	7
7.3	Hyväksynät ja ennakoilmoitukset	7
8	TULLIVALVONTA JA TULLI-ILMOITUS	7

LIITE UMPILÄHTEIDEN SIIRTOJA KOSKEVA ASIAKIRJA

Tämä ohje on voimassa 1.2.2009 alkaen toistaiseksi.

Tämä ohje korvaa 2.10.2000 annetun ohjeen ST 5.4, Säteilylähteiden kauppa.

Helsinki 2008
ISSN 0789-4619

ISBN 978-952-478-429-0 (nid.)
Edita Prima Oy / Helsinki 2008
ISBN 978-952-478-430-6 (pdf)
ISBN 978-952-478-431-3 (html)

Valtuutusperuste

Säteilyturvakeskus antaa säteilyn käytön ja muun säteilytoiminnan turvallisuutta koskevat yleiset ohjeet, säteilyturvallisuusohjeet (ST-ohjeet), säteilylain (592/1991) 70 §:n 2 momentin nojalla.

Säteilytoiminnan turvallisuudesta vastaa säteilylain mukaan säteilytoiminnan harjoittaja. Toiminnan harjoittaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että ST-ohjeissa esitetyn mukainen turvallisuustaso toteutetaan ja ylläpidetään.

1 Yleistä

Säteilylähteen myyjä tai luovuttaja vastaa siitä, että lähde on luovutettaessa siitä annettujen tietojen mukainen. Vastaanottajalle on luovutuksen yhteydessä annettava säteilylähteen käytön ja turvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot. Säteilylähteiden turvalliseen kauppaan kuuluu myös se, että radioaktiivisia aineita samoin kuin niitä sisältäviä laitteita kuljetetaan ja käsitellään oikein ja radioaktiivisista jätteistä huolehditaan asianmukaisesti.

Tässä ohjeessa esitetään ionisoivaa säteilyä synnyttävien säteilylähteiden kauppaan koskevat velvoitteet ja neuvoston asetuksessa (Euratom) N:o 1493/93 annetut vaatimukset radioaktiivisten aineiden siirroille jäsenvaltioiden välillä.

Tässä ohjeessa käsitellään erityisesti radioaktiivisten aineiden tai niitä sisältävien laitteiden kauppaan. Ohje koskee röntgenlaitteiden ja kiihdyttimien kauppaan soveltuvien osien. Terveystieteiden huollossa käytettävien röntgenlaitteiden kauppaan on lisäksi vaatimuksia terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (1505/1994) ja sen nojalla annetuissa säädöksissä. Niissä on vaatimuksia myös terveydenhuollossa käytettäville radioaktiivisille lääkevalmisteille. Terveystieteiden huollon laitteiden ja tarvikkeiden vaatimustenmukaisuutta valvoo Lääkelaitos.

Joidenkin radioaktiivisten aineiden (mm. tritiumin ja eräiden alfasäteilylähteiden) vientiin sovelletaan lisäksi ydinalan kaksikäyttötuotteita koskevia säädöksiä. Näitä ovat Euroopan yhteisöjen neuvoston asetus 1334/2000 kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian vientiä koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta sekä laki kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta (562/1996) ja sen nojalla annettu valtioneuvoston asetus vientivalvonnasta (924/2000).

Tämä ohje ei koske ydinaineita (plutonium, uraani ja torium) eikä ydinjätteitä. Säännökset ydinaineista ja ydinjätteistä ovat ydinenergialaisissa (990/1987) ja sen nojalla annetuissa säädöksissä ja määräyksissä.

Radioaktiivisten jätteiden siirtoja valtioiden välillä ja jätteiden kauttakuljetuksia käsitellään ohjeessa ST 5.7.

2 Määritelmiä

Tässä ohjeessa tarkoitetaan

säteilylähteiden kaupalla säteilylähteiden myyntiä ja tähän liittyviä toimintoja, kuten hallussapitoa, maahantuontia, maastavientiä, kuljetusta ja varastointia. Kauppaan liittyviä toimintoja voivat olla myös säteilylähteen asennus ja koekäyttö sekä radioaktiivisen jätteen vaarattomaksi tekeminen.

maahantuonnilla säteilylähteen fyysistä tuomista tai tulemistä Suomeen Euroopan unionin ulkopuolelta.

maastaviennillä säteilylähteen fyysistä poisviemistä tai lähtemistä Suomesta Euroopan unionin ulkopuolelle.

radioaktiivisen aineen siirrolla radioaktiivisen aineen kuljetusta EU:n jäsenvaltioiden välillä lähtöpaikasta määräpaikkaan mukaan lukien kuormaus ja purkaminen.

säteilylähteellä säteilylaitetta tai radioaktiivista ainetta.

säteilylaitteella laitetta, joka sähköisesti synnyttää säteilyä tai sisältää radioaktiivista ainetta.

3 Kaupan yleiset ehdot

Säteilylähteiden kauppaan ja siihen liittyviin toimintoihin, kuten maahantuontiin ja maastavientiin, on pääsääntöisesti oltava säteilylain (592/1991) 16 §:ssä tarkoitettu turvallisuuslupa. Turvallisuusluvasta vapauttamisesta ja siinä noudatettavista perusteista on säädetty säteilylain 17 §:ssä. Turvallisuusluvasta vapautettu- ja toimintoja on käsitelty tarkemmin ohjeessa ST 1.5.

Säteilylain 27 §:n mukaan eräiden tuotteiden maahantuonti ja maastavienti on kiellettyä, jos tuotteisiin on tarkoituksellisesti lisätty radioaktiivista ainetta. Tällaisia tuotteita ovat elintarvikkeet, kosmeettiset valmisteet, korut, lelut ja vastaavat kulutustavarat.

Säteilylain 21 §:n mukaan sen, joka tuo maahan, pitää kaupan, luovuttaa toiselle tai muulla tavoin saattaa markkinoille säteilylaitteita, radioaktiivisia aineita tai radioaktiivista ainetta.

ta sisältäviä materiaaleja, on voitava osoittaa, että tuotteet täyttävät niitä koskevat turvallisuusvaatimukset. Myyjän vastuusta on säädetty myös tuotevastuulaisissa (694/1990). Jos käyttöön otettaessa laitteessa tai sen toimitukseen kuuluvassa asennuksessa ilmenee turvallisuuteen vaikuttavia puutteita, ne on myyjän toimesta korjattava.

4 Myyjän ja luovuttajan velvollisuudet

4.1 Selonottovelvollisuus

Luovuttaessaan sellaisia radioaktiivisia aineita, joiden käyttöä ei ole vapautettu turvallisuusluvasta, luovuttaja on velvollinen varmistumaan siitä, että vastaanottajalla on turvallisuuslupa, joka oikeuttaa radioaktiivisten aineiden hallussapitoon.

Selonottovelvollisuutta ei ole, jos luovutettavan radioaktiivisen aineen aktiivisuus tai aktiivisuuspitoisuus ei ylitä vapaarajaa. Seuraaviin toimintoihin tarvitaan kuitenkin aina turvallisuuslupa, ja radioaktiivisen aineen luovuttajalla on selonottovelvollisuus riippumatta luovutettavan radioaktiivisen aineen määrästä:

- säteilylain 38 §:ssä tarkoitettu säteilyn lääketieteellinen käyttö
- radioaktiivisten lääkevalmisteiden valmistus tai kauppa
- muiden kuin säteilylain 27 § 2 mom:ssa tarkoitettujen radioaktiivista ainetta sisältävien kulutustavaroiden valmistus
- radioaktiivisten aineiden antaminen eläimille diagnostiikassa, hoidossa tai tutkimustarkoituksessa.

Selonottovelvollisuus, joka liittyy aktiivisuudeltaan yli vapaarajan olevien umpilähteiden tai niitä sisältävien laitteiden siirtoon Euroopan unionin jäsenvaltioon, on esitetty kohdassa 6.1. Luovuttaessaan radioaktiivisia aineita Euroopan unionin ulkopuolisiin maihin on luovuttajan noudatettava kohdemaan selonotto- ja muita määräyksiä. Korkea-aktiivisten umpilähteiden maastavientiin voi lisäksi liittyä ennakkoselvityksiä, joita on tarkemmin käsitelty kohdassa 6.4.

4.2 Tiedonantovelvollisuus

Säteilylähteen luovuttaja on velvollinen antamaan vastaanottajalle turvallisuuden kannalta merkitykselliset tiedot. Näitä ovat mm. säteilylähteen käyttöä ja käyttöolosuhteita koskevat rajoitukset, tiedot säteilylähteestä ja säteilyn annosnopeuksista laitteen läheisyydessä sekä selvitys turvalaitteista, huollosta, yms. Tiedot voidaan antaa esimerkiksi käyttöohjeissa, tuoteselosteissa, testaustodistuksissa ja vastaavissa asiakirjoissa. Käyttöohjeet on annettava vastaanottajan pyynnön mukaisesti suomen- tai ruotsinkielisinä.

Luovutettaessa sellaista röntgenlaitetta, jonka käyttöä ei ole vapautettu turvallisuusluvasta, luovutuksen yhteydessä on asianmukaista ilmoittaa vastaanottajalle tämän velvollisuudesta hakea turvallisuuslupa laitteen käyttöön.

Hammasröntgenlaitteen luovuttajan on tiedotettava vastaanottajalle ilmoitusvelvollisuudesta ja annettava riittävät tiedot laitteen ilmoittamiseksi Säteilyturvakeskuksen rekisteriin. Hammasröntgenlaitteiden rekisteröinnistä on tarkeimmat tiedot ohjeessa ST 3.1.

Umpilähteiden tai niitä sisältävien laitteiden mukana on toimitettava yksityiskohtaiset kirjalliset tiedot niiden rakenteesta ja turvallisuuteen vaikuttavista ominaisuuksista. Umpilähteen mukana on toimitettava lähteen tiiveyttä ja standardinmukaisuutta osoittava sertifikaatti sekä kuljetussäädösten mukainen erityismuotosertifikaatti (Special Form Certificate), jos lähteelle on sellainen annettu.

Luovuttajan on varmistettava, että säteilylähteissä tai niiden suojuksissa on asianmukaiset ionisoivan säteilyn tunnuksot tai säteilyvaaraa osoittavat merkinnät. Radioaktiivista ainetta sisältävissä laitteissa on oltava merkintä, josta käyvät ilmi radionuklidi, aktiivisuus, aktiivisuuden toteamisajankohta sekä lähteen tai laitteen valmistusnumero ja valmistaja.

Terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (1505/1994) ja sen nojalla annetussa asetuksessa (1506/1994) on tarkempia vaatimuksia terveydenhuollon röntgenlaitteiden merkinnöistä. Muiden röntgenlaitteiden merkinnöistä on vaatimuksia ohjeessa ST 5.2.

Maahantuojan tai myyjän on säteilylähteitä luovuttaessaan annettava säteilylähteen käyttäjälle tieto siitä, voidaanko käytöstä poistettu säteilylähde palauttaa maahantuojalle tai myyjälle.

4.3 Kirjanpitovelvollisuus

Maahantuojan, myyjän tai muun luovuttajan on pidettävä kirjaa säteilylähteistä sekä niiden hankinnoista ja luovutuksista. Radioaktiivisista aineista ja niitä sisältävistä laitteista on kirjanpidossa oltava vähintään seuraavat tiedot:

- tieto, onko kyseessä umpilähde vai avolähde
- radionuklidi tai radionuklidit
- aktiivisuus ja sen määritysajankohta
- säteilylähteen vastaanottaja
- säteilylähteen valmistaja ja lähteen tyyppi
- säteilylähteen yksilöllinen valmistusnumero, jos kyseessä on umpilähde.

Radioaktiivisten aineiden maahantuontia, maastavientiä, luovutuksia ja vastaanottoja koskevat tiedot on toimitettava erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti Säteilyturvakeskukselle.

Röntgenlaitteiden myyjän tai luovuttajan on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle vuosittain tammikuun loppuun mennessä edellisenä vuonna luovutetut röntgenlaitteet ja niiden uudet haltijat.

5 Radioaktiivisten aineiden varastointi ja jätteistä huolehtiminen

Radioaktiivisten aineiden kauppaan voi liittyä myös varastointia ja jätteen käsittelyä. Radioaktiiviset aineet ja niitä sisältävät laitteet sekä radioaktiiviset jätteet on varastoitava siten, että ne eivät aiheuta vaaraa ympäristölle eivätkä joudu asiattomien haltuun. Varastopaikan säteilyturvallisuudessa on otettava huomioon ohjeissa ST 5.1 ja ST 6.1 esitetyt varastointia koskevat vaatimukset.

Käytöstä poistettavat umpilähteet tulee ensisijaisesti palauttaa lähteen valmistajalle. Umpilähteiden käytöstä poistamista on tarkemmin käsitelty ohjeessa ST 5.1. Avolähteiden käytössä syntyvien radioaktiivisten jätteiden käsitte-

lyä koskevat vaatimukset on esitetty ohjeessa ST 6.2.

Turvallisuusluvan haltija on velvollinen huolehtimaan toiminnassaan syntyvien radioaktiivisten jätteiden turvallisesta käsittelystä ja vaarattomaksi tekemisestä. Turvallisuusluvan haltija vastaa myös niistä kustannuksista, joita mahdollisesti aiheutuu ympäristön puhdistustoimenpiteistä. Jos toiminnasta syntyy sellaista radioaktiivista jätettä, jonka vaarattomaksi tekeminen aiheuttaa huomattavia kustannuksia, Säteilyturvakeskus voi vaatia toiminnan harjoittajalta säteilylain 19 §:ssä ja säteilyasetuksen 15 §:ssä tarkoitetun vakuuden.

Radioaktiivisten jätteiden siirtoa valtioiden välillä ja jätteiden kauttakuljetuksia käsitellään tarkemmin ohjeessa ST 5.7.

6 Radioaktiivisten aineiden siirto, maahantuonti ja maastavienti

6.1 Ennakkoselvitys vastaanottajasta Euroopan unionin jäsenvaltiossa

Radioaktiivisten aineiden siirroista on säädetty neuvoston asetuksessa (Euratom) N:o 1493/93. Asetuksen mukaan radioaktiivisen aineen haltijan on saatava ennakkoon vastaanottajalta määränpäämaan toimivaltaisen viranomaisen vahvistama selvitys siitä, että vastaanottaja täyttää ne Euroopan unionissa noudatettavat ja kansallisen lainsäädännön vaatimukset, jotka on asetettu radioaktiivisten aineiden hallussapidolle, käytölle ja jätehuollolle. Selvitys vaaditaan silloin, kun siirto koskee sellaista säteilylähdettä, jossa radioaktiivinen aine on kiinnittynään pysyvästi kiinteään materiaaliin tai suljettu kestävään, aineen leviämisen estävään suojukseen (umpilähde) ja aktiivisuus ylittää ohjeessa ST 1.5 esitetyn vapaarajan. Ennakkoselvitys voidaan tehdä useampaa kuin yhtä siirtoa koskevana, jolloin sen voimassaoloaika voi olla enintään kolme vuotta. Selvityksessä on käytettävä tämän ohjeen liitteen mukaista lomaketta. Ennakkoselvitystä ei tarvita avolähteiden siirtoon, vaan niistä riittää jäljempänä esitetty siirtoilmoitus.

6.2 Siirtoilmoitus Euroopan unionin jäsenvaltiolle

Jos siirretyn radioaktiivisen aineen aktiivisuus ja aktiivisuuspitoisuus ylittävät ohjeen ST 1.5 mukaisen vapaarajan, lähettäjän on toimitettava siirretyistä radioaktiivisista aineista (sekä umpi- että avolähteistä) vastaanottajamaan toimivaltaiselle viranomaiselle 21 päivän kuluessa kunkin vuosineljänneksen päätyttyä seuraavat tiedot:

- vastaanottajien nimet ja osoitteet
- kullekin vastaanottajalle toimitetut radionuklidit, niiden kokonaisaktiivisuudet ja lähetysten lukumäärä
- radionuklidikohtaiset suurimmat aktiivisuudet, jotka on yhdellä kertaa toimitettu kullekin vastaanottajalle
- tieto, onko kyseessä umpilähde vai avolähde.

6.3 Maahantuonti Euroopan unionin ulkopuolelta ja maastavienti Euroopan unionin ulkopuolelle

Kun radioaktiivisia aineita tuodaan maahan, ei tarvita kohdassa 6.1 tarkoitettua ennakkoselvitystä. Samoin, kun radioaktiivisia aineita viedään maasta, ei maastaviennistä tarvitse tehdä kohdassa 6.2 tarkoitettua siirtoilmoitusta. Maahantuoduista ja maastaviedyistä radioaktiivisista aineista on sen sijaan tehtävä vuosittain ilmoitus Säteilyturvakeskukselle (ks. kohta 4.3).

6.4 Korkea-aktiivisten umpilähteiden siirto, maahantuonti ja maastavienti

Korkea-aktiivisista umpilähteistä on säädetty säteilylain luvussa 8 a ja säteilyasetuksen luvussa 5 a ja näiden lähteiden radionuklidikohtaiset aktiivisuustasot on esitetty ohjeessa ST 5.1.

Korkea-aktiivisten umpilähteiden siirtoa koskevat edellä kohdissa 6.1 ja 6.2 esitetyt vaatimukset.

Korkea-aktiivisten umpilähteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevat edellä olevan kohdan 6.3 ilmoitusvelvollisuuden lisäksi seuraavat erityisvaatimukset:

- Maahantuojan on varmistettava, että korkea-aktiivinen umpilähde on varustettu yksilöllisellä numerotunnuksella.
- Yksilöimättömän lähteen maahantuonti on kielletty.

- Maastavienti tai maahantuonti on esitettävä jokaisesta lähetyksestä etukäteen Säteilyturvakeskuksen hyväksyttäväksi.

Aktiivisuudeltaan suurten lähteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevat lisäksi kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) ohjeet, joiden noudattamiseen Suomi on sitoutunut (Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources ja Guidance on the Import and Export of Radioactive Sources). Näiden ohjeiden mukaan tiettyjen korkea-aktiivisten lähteiden maahantuonti ja maastavienti edellyttävät lähtömaan ja määrämaan viranomaisten hyväksyntää sekä maiden välisiä ennakkoselvityksiä ja ilmoituksia. Kun korkea-aktiivisen lähteen maahantuonnille tai maastaviennille haetaan hyväksyntää, Säteilyturvakeskus tekee tarvittavat kyselyt ja ilmoitukset asianomaisille ulkomaisille viranomaisille. Hyväksyntäpäätöksessä asetetaan tarvittaessa vaatimukset erityisistä ilmoituksista tai muista toimista, joita hyväksynnän saajan on tehtävä.

Hakiessaan turvallisuuslupaa korkea-aktiivisen umpilähteen käyttöön on luvan hakijan selvitettävä muun muassa järjestelyt käytöstä poistettavien lähteiden palauttamiseksi valmistajalle tai toimittajalle taikka luovutettavaksi tunnustettuun laitokseen (radioaktiivisista jätteistä huolehtiva laitos). Maahantuojan, myyjän tai muun luovuttajan on näin ollen jo hankintavaiheessa omalta osaltaan selvitettävä mahdollisuudet käytöstä poistetun lähteen palauttamiseksi valmistajalle tai muulle toimittajalle sekä toimitettava nämä tiedot lähteen käyttäjälle.

7 Radioaktiivisten aineiden kuljetus

7.1 Lainsäädäntö ja määräykset

Radioaktiivisten aineiden kuljetusmääräykset perustuvat lakiin vaarallisten aineiden kuljetuksesta (719/1994) ja sen nojalla annettuihin asetuksiin (VAK). Ulkomaille suuntautuvissa kuljetuksissa on lisäksi noudatettava vaarallisten aineiden kuljetuksista tehtyjä sopimuksia ja niitä kansainvälisiä määräyksiä, jotka on annettu erikseen maantie-, rautatie-, meri- ja

ilmakuljetukselle. Vaarallisten aineiden kuljetussäännösten lisäksi on huomioitava säteilylain vaatimukset.

7.2 Kuljetuksen lähettäjän ja suorittajan velvoitteita

Radioaktiivisen aineen kuljettamiseen ei vaadita erillistä turvallisuyslupaa. Säteilylain 29 §:ssä on säädetty turvallisuoslupan haltijan velvoitteista radioaktiivisen aineen kuljetuksessa. Turvallisuoslupan haltija radioaktiivisen aineen lähettäjänä on vastuussa kuljetuksen asianmukaisesta valmistelusta. Luovuttaessaan radioaktiivisia aineita kuljetettavaksi lähettäjä vastaa siitä, että radioaktiivinen aine on luokiteltu oikein, kuljetuspakkaus ja sen merkinnät täyttävät asetetut vaatimukset, kuljetustapa on turvallisuuden kannalta asianmukainen ja kuljetuksen suorittajalla on käytettävissään määräysten edellyttämät asiakirjat ja ohjeet. Lähettäjän tulee varmistua myös siitä, että kuljetuksen suorittajalla on radioaktiivisten aineiden kuljettamiseen vaadittava asiantuntemus ja pätevyys.

Kuljetuksille on oltava säteilysuojeluohjelma. Tähän liittyvät asiakirjat on oltava pyydettyäessä Säteilyturvakeskuksen saatavilla samoin kuin aineisto, jolla osoitetaan, että kuljetuspakkaus täyttää sille asetetut vaatimukset. Laadunvarmistus- ja säteilysuojeluohjelmien vaatimukset ja niistä myönnetty poikkeukset esitetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) asetuksessa vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (277/2002). Kuljetustoiminnan harjoittajalla tulee olla riittävän pätevä henkilöstö, ja kuljetusajoneuvossa on oltavat asiaankuuluvat varusteet ja varoitusmerkinnät. Kuljetustoiminnan harjoittajalla on oltava käytettävissään turvallisuusneuvonantaja lukuun ottamatta LVM:n asetuksessa esitettyjä poikkeustapauksia.

7.3 Hyväksynät ja ennakoilmoitukset

Säteilyturvakeskus on radioaktiivisten aineiden kuljetusten ja pakkausten osalta toimivaltainen viranomaisena, joka määrittelee epäselvissä tapauksissa radioaktiivisen aineen luokituksen, hyväksyy tarvittaessa kuljetuspakkaukset ja kuljetukset ja voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeuksia eräistä kuljetusmääräyksistä. Eri-tyisjärjestelyin tapahtuville kuljetuksille, B(M)- ja B(U)F-tyypin pakkaustyypeille sekä IP-2F-, IP-3F- ja AF-tyypin pakkaustyypeille^{*)} on oltava Säteilyturvakeskuksen hyväksyntä. Seuraavista kuljetuksista on tehtävä ennakoilmoitus Säteilyturvakeskukselle ennen kuljetustapahtumaa:

- erityisjärjestelyin tapahtuva kuljetus
- kuljetus B(M)-tyypin kollissa^{**)}
- kuljetus B(U)- tai C-tyypin kollissa, kun aktiivisuus on suurempi kuin 1000 TBq tai 3000 A₁ tai 3000 A₂, jos A₁-arvoa ei voida soveltaa. Pienin arvo on määräävä.^{***)}

8 Tullivalvonta ja tull ilmoitus

Tulliviranomaiset valvovat osaltaan radioaktiivisten aineiden maahantuontia ja maastavientiä sekä säteilylain 27 §:ssä säädetyn kiellon noudattamista kiellettyjen tuotteiden osalta (ks. luku 3).

Kun radioaktiivisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita tuodaan maahan tai viedään maasta, on niiden laadun ja määrän sekä luvanvaraisuuden oltava selvästi ilmoitettu tull ilmoituksessa tai siihen liitettyssä selvityksessä. Tulli ilmoitukseen on lisäksi merkittävä maahantuontiin ja maastavientiin oikeuttavan turvallisuoslupan numero ja Tullin ohjeiden mukainen koodi.

^{*)} Eri pakkaus-/kollityypit on esitetty mm. Säteilyturvakeskuksen ohjeessa YVL 6.4 Radioaktiivisten aineiden kollit ja pakkaukset.

^{**)} Kollin on kuljetusmääräyksissä käytetty termi pakkauksesta sisältöineen.

^{***)} Radionuklidikohtaiset A₁- ja A₂-arvot on esitetty liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen liitteen A taulukossa 2.2.7.7.2.1.

Kirjallisuutta

- 1 Neuvoston asetus (Euratom) N:o 1493/93, annettu 8 päivänä kesäkuuta 1993, radioaktiivisten aineiden siirroista jäsenvaltioiden välillä. Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 148/1, 19.6.1993.
- 2 International Atomic Energy Agency. Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources. Vienna: IAEA; 2004.
- 3 International Atomic Energy Agency. Guidance on the Import and Export of Radioactive Sources. Vienna: IAEA; 2005.
- 4 Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta (719/1994).
- 5 Liikenne- ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (277/2002).
- 6 Asetus vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta (274/2002).
- 7 International Atomic Energy Agency. Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material, 2005 Edition. IAEA Safety Standard Series No. TS-R-1. Vienna: IAEA; 2005.

LIITE

UMPILÄHTEIDEN SIIRTOJA KOSKEVA ASIAKIRJA

(NEUVOSTON ASETUS (EURATOM) N:o 1493/93)

[Alkuperäiset lomakkeet ovat neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1493/93 liitteenä, EYVL N:o L 148, 19.6.93, s. 1]

SHIPMENT OF SEALED SOURCES BETWEEN THE MEMBER STATES OF THE EUROPEAN COMMUNITY

Standard document to be used pursuant to Council Regulation (EEC) No 1493/93

Notice

- The consignee of sealed sources must complete boxes 1 to 5 and send this form to the relevant competent authority in his country.
- The competent authority of the consignee Member State must fill in box 6 and return this form to the consignee.
- The consignee must then send this form to the holder in the forwarding country prior to the shipment of the sealed sources.
- All sections of this form must be completed and boxes ticked, where appropriate.

1. **THIS DECLARATION CONCERNS:** ONE SHIPMENT (This form is valid until the shipment is completed unless otherwise stated in box 6)

expected date of shipment (if available):

.....

SEVERAL SHIPMENTS (This form is valid for three years unless otherwise stated in box 6)

2. **DESTINATION OF THE SOURCE(S)**

Name of consignee:

Person to contact:

Address:

.....

Tel.: Fax:

3. **HOLDER OF THE SOURCE(S) IN THE FORWARDING COUNTRY**

Name of holder:

Person to contact:

Address:

.....

Tel.: Fax:

4. **DESCRIPTION OF THE SOURCE(S) INVOLVED IN THE SHIPMENT(S)**

(a) Radionuclide(s):

(b) Maximum activity of individual source (MBq):

(c) Number of sources:

(d) If this (these) sealed source(s) is (are) mounted in (a) machinery/device/equipment, short description of the machinery/device/equipment:

.....

(e) Indicate (if available and requested by the competent authorities):

- national or international technical standard with which the sealed source(s) complies(y) and certificate number:
-
-
- date of expiry of certification:
- name of the manufacturer and catalogue reference:

5. DECLARATION OF THE AUTHORIZED OR RESPONSIBLE PERSON

- I, the consignee, hereby certify that the information provided in this form is correct.
- I, the consignee, hereby certify that I am licensed, authorized or otherwise permitted to receive the source(s) described in this form.
- Licence, authorization or other permission number (if applicable) and validity date thereof :
-
- I, the consignee, hereby certify that I comply with all the relevant national requirements, such as those relating to the safe storage, use or disposal of the source(s) described in this form.

Name : Signature : Date :

6. CONFIRMATION BY THE COMPETENT AUTHORITY OF THE CONSIGNEE COUNTRY THAT IT HAS TAKEN NOTE OF THIS DECLARATION.

Stamp :

Name of the authority :

Address :

.....

Tel. : Fax :

Date :

This declaration is valid until (if applicable) :

Please see box 1, page 1, for guidance on the length of time this form is valid.

ST-OHJEET (19.12.2008)

Yleiset ohjeet

- ST 1.1 Säteilytoiminnan turvallisuusperusteet, 23.5.2005
- ST 1.3 Säteilylähteiden varoitusmerkinnät, 16.5.2006
- ST 1.4 Säteilyn käyttöorganisaatio, 16.4.2004
- ST 1.5 Säteilyn käytön vapauttaminen turvallisuusluvasta ja ilmoitusvelvollisuudesta, 1.7.1999
- ST 1.6 Säteilysuojelutoimet työpaikalla, 29.12.1999
- ST 1.7 Säteilysuojelukoulutus terveydenhuollossa, 17.2.2003
- ST 1.8 Säteilyn käyttöorganisaatiossa toimivien henkilöiden pätevyys ja pätevyyden edellyttämä säteilysuojelukoulutus, 16.4.2004
- ST 1.9 Säteilytoiminta ja säteilymittaukset, 17.3.2008

Sädehoito

- ST 2.1 Sädehoidon laadunvarmistus, 22.5.2003
- ST 2.2 Sädehoitolaiteiden ja -tilojen säteilyturvallisuus, 2.2.2001

Lääketieteellinen röntgentutkimus

- ST 3.1 Hammasröntgenlaitteiden käyttö ja valvonta, 27.5.1999
- ST 3.2 Mammografialaitteet ja niiden käyttö, 13.8.2001
- ST 3.3 Röntgentutkimukset terveydenhuollossa, 20.3.2006
- ST 3.6 Röntgentilojen säteilyturvallisuus, 24.9.2001
- ST 3.7 Mammografiaan perustuva rintasyöpäseulonta, 28.3.2001

Teollisuus, tutkimus, opetus ja kaupallinen toiminta

- ST 5.1 Umpilähteiden ja niitä sisältävien laitteiden säteilyturvallisuus, 7.11.2007
- ST 5.2 Tarkastus- ja analyysiröntgenlaitteiden käyttö, 26.9.2008
- ST 5.3 Ionisoivan säteilyn käyttö fysiikan ja kemian opetuksessa, 4.5.2007
- ST 5.4 Säteilylähteiden kauppa, 19.12.2008

- ST 5.6 Säteilyturvallisuus teollisuusradiografiassa, 17.2.1999
- ST 5.8 Säteilylaitteiden asennus-, korjaus- ja huoltotyö, 4.10.2007

Avolähteet ja radioaktiiviset jätteet

- ST 6.1 Säteilyturvallisuus avolähteiden käytössä, 17.3.2008
- ST 6.2 Radioaktiiviset jätteet ja päästöt, 1.7.1999
- ST 6.3 Säteilyn käyttö isotooppilääketieteessä, 18.3.2003

Säteilyannokset ja terveystarkkailu

- ST 7.1 Säteilyaltistuksen seuranta, 2.8.2007
- ST 7.2 Säteilyaltistuksen enimmäisarvojen soveltaminen ja säteilyannoksen laskemisperusteet, 9.8.2007
- ST 7.3 Sisäisestä säteilystä aiheutuvan annoksen laskeminen, 23.9.2007
- ST 7.4 Annosrekisteri ja tietojen ilmoittaminen, 9.9.2008
- ST 7.5 Säteilytyötä tekevien työntekijöiden terveystarkkailu, 4.5.2007

Ionisoimaton säteily

- ST 9.1 Solariumlaitteiden säteilyturvallisuusvaatimukset ja valvonta, 1.12.2003
- ST 9.2 Pulssitutkien säteilyturvallisuus, 2.9.2003
- ST 9.3 ULA- ja TV-asemien mastotöiden säteilyturvallisuus, 2.9.2003
- ST 9.4 Yleisoesityksissä käytettävien suuritehoisten laserlaitteistojen säteilyturvallisuus, 28.2.2007

Luonnonsäteily

- ST 12.1 Säteilyturvallisuus luonnonsäteilylle altistavassa toiminnassa, 6.4.2000
- ST 12.2 Rakennusmateriaalien ja tuhkan radioaktiivisuus, 8.10.2003
- ST 12.3 Talousveden radioaktiivisuus, 9.8.1993
- ST 12.4 Säteilyturvallisuus lentotoiminnassa, 20.6.2005